

**Ministerieel besluit houdende bescherming als
monument van de Sint-Jan-de-Doperkerk en het kerkhof en als dorpsgezicht van
de dorpskern te Lubbeek (Binkom)**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, l, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 12 juli 2012 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Sint-Jan-de-Doperkerk en kerkhof en als dorpsgezicht van de dorpskern LUBBEEK (Binkom);

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed op datum van 21 februari 2013, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 21 februari 2013,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012 :

Wegens de historische en de artistieke waarde:

- als monument

De Sint-Jan-de-Doperkerk met het kerkhof, gelegen te

LUBBEEK (BINKOM), Kerkstraat z.nr.

bekend ten kadaster:

LUBBEEK, 2e afdeling, sectie B, perceelnummers: 62A, 65C en 65D

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Wegens de historische waarde:

- als dorpsgezicht

De dorpskern van Binkom, gelegen te

LUBBEEK (BINKOM), Brusselstraat z.nr., Kerkstraat 2, 4, en z.nr, Tiensesteenweg 63, 65, 67, 90 en z.nr.

bekend ten kadaster:

LUBBEEK, 2e afdeling, sectie B, perceelnummers: 47K, 51G(deel), 58D, 60W(deel),

60Y(deel), 62A, 65C, 65D, 66F, 67F, 69K, 72C, 72E, 74N, 74P, 74R, 175D, 177D,

179H, 180B, 181A, 182A, 185E, 198B, 198D en z.nr.

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde van de kerk en het kerkhof:

Oude, minstens tot 1146 opklimmende kerksite met ommuurd kerkhof, ingeplant op een hoogte, langsheen de Tiensesteenweg en mogelijk in oorsprong het hofkerkje van het nabijgelegen kasteel van de heren van Binkom die het in 1146 overmaakten aan de norbertijnerabdij van Tongerlo. De patroonheilige suggereert tevens een band met de Ridderorde van Sint-Jan van Jeruzalem die er via de Commanderie van Walsbergen in Wommerssem sinds 1218 samen met de abdijen van Vlierbeek en Sint Geertrui te Leuven het tiendenrecht bezat. De forse, 13de-eeuwse westtoren vormt een enige verwijzing naar het primitieve bedehuis terwijl de aansluitende neogotische kerk getuigt van een aanzienlijke bevolkingstoename in de loop van de tweede helft van de 19de eeuw. Als historische omkadering vormt het omliggende kerkhof van oudsher, typologisch één geheel met de kerksite terwijl meerdere, zelfs tot de 18de eeuw opklimmende graftekens een beeld schetsen van de lokale geschiedenis.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde van de kerk:

Opgetrokken in een regelmatig verband van kwartsiet van Overlaar met Gobertange hoekkettingen vormt de vierkante, drie bouwlagen tellende en vóór het midden van de 13de-eeuw te dateren westtoren van Binkom met zijn lage afgeschuinde plint, kordongeleiding, sporen van een gewelfaanzet en een gedichte noordingang een enig voorbeeld in de regio van een kerktoren in laatromaanse of overgangsstijl met flankerende ronde traptoren. Het classicistische portiek in Gobertange, de rondbogige galmgaten en de ingesnoerde, natuurleien torenspits verwijzen naar aanpassingen uit het einde van de 18de-eeuw. De in 1873-74 naar ontwerp van provinciaal architect

Louis Van Arenbergh (1834-1888) in bak- en natuursteen opgetrokken nieuwe kerk met basilicale opstand, driebeukig schip van vijf traveeën, groot transept, en een twee traveeën diep, driezijdig gesloten koor met zuidsacristie vormt een van de vroegste en goed bewaarde voorbeelden in de regio van een neogotische, bovendien opmerkelijk ruim geproportioneerde, plattelandskerk. De strakke lineaire opbouw met sterk geprononceerd transept en doorgetrokken noklijn alsook de sobere geleding van door steunberen geflankeerde spitsboogvensters waarboven een omlopend register van oculi zijn bijzonder illustratief voor de –academische- neogotiek van Van Arenbergh.

Artistieke waarde van de kerk:

Afgezien van de slechts fragmentarisch, ter hoogte van de kapitelen, bewaarde polychromie gaaf, homogeen neogotisch interieur, met opmerkelijke driedelige opstand met spitsboogarcaden op zuilen met blad- en knopkapiteel, een schijntriforium met driedelige spitsboognissen en een register van rondvensters, het geheel overkapt met gestucte kruisgewelven met geprofileerde gordelbogen gestut door ranke halfzuiltjes. De verassend harmonieus en evenwichtig geproportioneerde binnenruimte met zwart-wit natuurstenen vloer en getemperde lichtinval via zowel figuratieve als decoratieve glas-in-loodramen, waaronder een koorraam uit 1888 van Grossé, toont, afgezien van de biechtstoelen, een overwegend neogotische stoffering met ondermeer een neogotisch hoofdaltaar uit 1894 naar ontwerp van de Leuvense architect V. Lennertz en uitgevoerd door Uytvanck en Wilmotte en een waardevol Van Dinterorgel van ca. 1850.

Historische waarde van de dorpskern:

opmerkelijk atypische en zowel qua structuur als morfologie goed bewaarde, kleine landelijke kern, met een tot het laatste kwart van de 18de-eeuw opklimmende bebouwing, geconcentreerd ter hoogte van de langs de Tiensesteenweg, dominant ingeplante Sint-Jan-de-Doperkerk die samen met pastorie de westgrens van de kernbebouwing vormt. De aangrenzende, naar de Spelthofbeekbeek afhellende weiden en akkerpercelen vormen impliciete verwijzingen naar het verdwenen hof van Chantraine van de Hospitaalridders en zijn omliggende areaal. Door de scherpe afgelijning van bebouwd en onbebouwd terrein samen met de ligging op een hoogte, rondom de voor de ruime omgeving beeldbepalende -kathedraal van Hageland- vormt Binkom één van de meest markante en authentiek bewaarde dorpsgezichten in het oosten van Brabant.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

B. Met het oog op een optimale bescherming van het dorpsgezicht worden de volgende specifieke erf-dienstbaarheden opgelegd:

1. Voorschriften betreffende de bebouwing:

Behoudens een schriftelijke vergunning van de minister of zijn gemachtigde is het verboden:

1° het oprichten van gebouwen of eender welke constructie uit om het even welk materiaal, in de grond ingebouwd, aan de grond bevestigd, op de grond steunend, of aan om het even welke drager vastgemaakt;

2° het wijzigen, verbouwen of heropbouwen van bestaande gebouwen of constructies op dergelijke wijze dat het uitwendig aspect ervan -zoals verduidelijkt in de beheersdoelstellingen- wordt gewijzigd.

2. Voorschriften betreffende constructies, reliëf en vegetatie: Behoudens een schriftelijke vergunning van de minister of zijn gemachtigde is het verboden:

1° het verbouwen, oprichten of plaatsen van om het even welke constructie die al dan niet in de grond verankerd is;

2° het wijzigen en aanbrengen van afsluitingen;

3° om het even welk werk dat de aard en de structuur van de grond, het uitzicht en het reliëf van het terrein, het hydrografisch net of het grondwaterpeil kan wijzigen;

4° het aanplanten of uitzaaien van om het even welke beplanting;

Op de percelen 58D, 60W(deel) en 60Y(deel) zijn tevens verboden behoudens een schriftelijke vergunning van de minister of zijn gemachtigde:

5° het scheuren van grasland;

6° het beschadigen, wijzigen of vernietigen van de vegetatie;

7° het laten optreden van spontane verbossing

Brussel,

04 JUNI 2013

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS